

København, den 7. januar 2015

Sagsnr. 2014 - 1196/CBW

2. advokatkreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [advokat A] på vegne af [klager] (nu under konkurs) klaget over [advokat B], [bynavn].

Sagens tema:

[Advokat A] har på vegne af [klager] (nu under konkurs) klaget over, at [advokat B] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have givet ordrebekræftelse, ved ikke at have udleveret sagsmateriale og ved at have rettet henvendelse til [klager], selv om [klager] var repræsenteret ved advokat.

[Klager] under konkurs har desuden klaget over [advokat B]s salær på 48.800 kr. ekskl. moms. Kurator har oplyst, at boet er indtrådt i salærklagen.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 8. april 2014.

Sagsfremstilling:

[Klager], der drev planteskolen [planteskole], havde anlagt retssag mod [virksomhed A] med påstand om betaling af værditab på [klager]s faste ejendomme i anledning af, at [virksomhed A] havde opstillet 10 høje vindmøller i naboområdet. [Klager]s påstand var betaling af 300.000 kr.

[Klager] var repræsenteret ved [advokat B].

[Klager] havde fået tilsagn om retshjælpsdækning for 50 %, idet ejendommen blev anvendt til både erhverv og beboelse.

Retssagen blev skriftvekslet, der blev afholdt telefonmøde, og der blev afholdt syn og skøn.

Ved [byret]s dom af 18. september 2013 blev [virksomhed A] frifundet, og [klager] blev pålagt at betale 40.000 kr. i sagsomkostninger til [virksomhed A]. Sammen med [klager]s sag behandlede retten også to andre lignende sagsanlæg mod [virksomhed A], og sagsøgerne i disse sager var også repræsenteret af [advokat B].

[Klager] fremkom angiveligt med yderligere bilagsmateriale til [advokat B] med henblik på, at dette skulle indgå i ankesagen.

[Advokat B] ankede på vegne af [klager]s [planteskole] dommen til [landsret] med samme påstand som for byretten. Ankestævningen er dateret den 12. oktober 2013. [Klager]s forsikringsselskab var fortsat indforstået med at yde retshjælp i henhold til forsikringsbetingelserne, sådan at der ville blive ydet dækning med 50 % af de samlede omkostninger.

Ved e-mail af 22. november 2014 skrev [advokat A] bl.a. følgende til [advokat B] bl.a.:

”Det kan i den forbindelse oplyses, at [klager] ønsker, at jeg repræsenterer ham ifm. sagens behandling ved [landsret].

De bedes derfor for det første d.d. bekræfte modtagelse af nærværende og for det andet fremsende alt materiale til mit kontor først i den kommende uge.

I forbindelse med min og min klients gennemgang af sagen kan jeg konstatere, at De har anket sagen til Landsretten senere end 14 dage efter domsafsigelsen.

Dette har væsentlige omkostningsmæssige konsekvenser for min klient. Dette finder jeg ikke tilfredsstillende og jeg anmoder Dem om at dække min klients omkostning dertil.”

[Advokat B] skrev ved brev af 25. november 2013 til [advokat A] bl.a.:

”Med henvisning til Deres mail af 22. november sender jeg Dem hermed en kopi af brev af 20. november fra [landsret] med frist for indgivelse af en tidsplan.

Bortset fra dette brev har [klager] modtaget alle dokumenter i sagen, så De må skaffe Dem materialet hos Deres klient.

Deres klient kender også årsagen til tidspunktet for indgivelse af ankestævningen, så det vil jeg ikke indlede en diskussion om.”

[Advokat A] fastholdt angiveligt, at han ønskede sagens akter tilsendt. [Advokat B] bad i den forbindelse i en e-mail af 4. december 2013 til [advokat A] om at få oplyst, hvilke papirer [advokat A] manglende.

[Advokat A] fastholdt ved e-mails af 15. december 2013 og 2. januar 2014 til [advokat B], at han ønskede akterne tilsendt, og fastholdt kravet om dækning af tab som følge af, at sagen ikke blev anket inden 14 dage efter byrettens dom.

[Advokat B] besvarede angiveligt ikke disse anmodninger.

Ved faktura af 6. januar 2014 opgjorde [advokat B] sit salær til i alt 48.800 kr. ekskl. moms, hvoraf 800 kr. ekskl. moms udgjorde udgift til porto og kopialia. Fakturaen indeholdt en række punkter med tidsangivelse for arbejde udført i forbindelse med bistanden til [klager]. For så vidt angik den bistand, som havde været fælles for de tre sager, herunder bl.a. udarbejdelse af materialesamling og hovedforhandling, udgjorde [klager]s andel 1/3.

Tidsforbruget vedrørende byretssagen var opgjort til 36 advokattimer og 8 sekretærtimer, og salæret herfor var opgjort til 38.800 kr. ekskl. moms. Tidsforbruget vedrørende ankesagen var opgjort til 10 advokattimer, og salæret herfor var opgjort til 10.000 kr. ekskl. moms. Om ankesagen fremgik det, at tiden var anvendt til gennemgang af [klager]s e-mails med krav om inddragelse af nyt og kompliceret stof i anken, herunder om en kraftig forhøjelse af erstatningskravet.

[Advokat B] sendte ved brev af 6. januar 2014 fakturaen til henholdsvis [klager] og dennes forsikringsselskab med anmodning om betaling. Af [advokat B]s brev til [klager] fremgik bl.a. følgende:

”Som bekendt skal du selv betale halvdelen af fakturabeløbet samt din selvrisiko på den halvdel, der dækkes af [forsikringsselskab].”

[Advokat B] har oplyst, at forsikringsselskabet har betalt.

[Advokat A] skrev ved e-mail af 7. januar 2014 bl.a. følgende til [advokat B]:

”Jeg skal hermed bekræfte modtagelsen af nogle af sagens dokumenter d.d. pr. brev.

Jeg må fortsat anmode om, at sagens dokumenter i øvrigt straks sendes til mit kontor. Jeg har anmodet herom et utal af gange så jeg tillader mig at formode at dette nu sker straks. I modsat fald vil jeg gå videre hermed.

Endvidere har min klient d.d. orienteret mig om, at du har kontaktet denne pr. brev d. 6/1-2014.

Dette finder jeg naturligvis ikke acceptabelt.

I øvrigt kan den fremsendte faktura ikke anerkendes.

Jeg vil vende tilbage hertil bl.a. efter at jeg har drøftet dette med forsikringsselskabet som jeg d.d. har haft en indledende snak med omkring denne. Jeg skal venligst anmode om at få fremsendt en kopi af et udførligt timesags regnskab på sagen.

Hertil kommer at sagen som tidligere oplyst blev anket for sent hvilket har påført min klient en udgift som jeg forventer denne straks bliver godskrevet.”

[Advokat B] afgav ved anbefalet brev af 12. marts 2014 til [klager] påkrav om betaling af [klager]s del af fakturabeløbet.

Ved e-mail af 13. marts 2014 til [advokat B] skrev [advokat A] bl.a. følgende:

”På min klient kan jeg forstå, at De fortsat kontakter denne. Dette finder min klient helt uacceptabelt.

Jeg kan tillige konstatere, at De fortsat tilbageholder min klients materiale i sagen. Er dette ikke modtaget i fuldt ud omfang på mit kontor mandag d. 17. marts 2014 vil jeg straks gå videre hermed.

Endvidere er jeg oplyst at De rykker for betaling for Deres arbejde i sagen hidtil.

Det kan hertil oplyses at jeg pt. er ved at gennemgå sagen med min klient og dennes forsikringsselskab og vi vender tilbage.

Jeg gør allerede nu gældende, at det fakturerede beløb er væsentligt for højt og jeg forbeholder mig at indbringe dette. I relation hertil anmoder jeg Dem om at fremsende den ordrebekræftelse som De tidligere bør have fremsendt til min klient. Foreligger en sådanne ikke vil jeg gå videre hermed.

Som tidligere oplyst indbragte De sagen for landsretten efter udløbet af 14. dages fristen hvilket har påført min klient en ikke uvæsentlig omkostning. De bedes bekræfte at De holder min klient skadesfri i enhver henseende i den relation.”

[Advokat A] skrev ved e-mail af 17. marts 2014 til [advokat B], at han fortsat ikke havde modtaget sagsmateriale.

Ved stævning af 31. marts 2014 anlagde [advokat B] sag mod [klager] med påstand om betaling af 41.222,50 kr., der udgjorde den del af [klager]s del af fakturakravet, der ikke var betalt.

Efter [klager]s anmodning besluttede [byret] den 28. maj 2014 at hæve sagen og henvise sagen til behandling ved Advokatnævnet.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

[Advokat A] har på vegne af [klager] påstået, at [advokat B] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have givet ordrebekræftelse, ved ikke at udlevere sagsmateriale og ved at rette henvendelse direkte til [klager], selv om [advokat B] var bekendt med, at [klager] var repræsenteret ved advokat.

Salærklagen

[Klager] under konkurs har påstået, at [advokat B]s salær skal nedsættes, og har til støtte herfor bl.a. anført, at det opkrævede salær er urimeligt, herunder er særligt salæret på 16.250 kr. i forbindelse med ankesagen urimeligt højt.

[Klager] under konkurs har desuden anført, at det bør tages i betragtning, at [advokat B] ankede byrettens dom efter udløbet af eksekutionsfristens udløb.

Indklagede:

Adfærdsklagen

[Advokat B] har påstået frifindelse og har til støtte herfor bl.a. anført, at [klager] var erhvervsdrivende, og at elementerne i advokatopdraget løbende var ham bekendt og fremgik af sammenhængen, herunder bl.a. i forbindelse med udkast til stævning, møder og korrespondance. Også omkostningsproblematikken var [klager] bekendt med, jf. også forsikringselskabet angivelse af beregning af salær med henvisning til forsikringsbetingelserne.

[Advokat B] har desuden anført, at [klager] løbende blev forsynet med alle dokumenter udarbejdet af [advokat B], eller som [advokat B] har modtaget fra retten og modparten m.v., og at [advokat A] på trods af opfordring hertil ikke har oplyst, hvilke dokumenter han manglende, og som han ikke kunne få hos [klager]. Sagens originale dokumenter var [advokat B] ikke i besiddelse af, idet de lå i ankesagen i landsretten.

[Advokat B] har endvidere anført, at han ikke havde modtaget underretning om, at [advokat A] skulle have generalfuldmagt fra [klager] til bl.a. at modtage inkasso-påkravsskrivelser.

Salærklagen

[Advokat B] har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor anført, at salæret ikke blot er rimeligt, men er klart inden for de honorarniveauer, der er fastlagt ved landsretspræsidenternes retningslinjer, domstolenes praksis og retshjælpvilkårene.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Ordrebekræftelse

[Advokat B] bistod planteskoleejer [klager], [planteskole], der i denne sammenhæng må anses for erhvervsdrivende.

Når klienten handler inden for sit erhverv, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, medmindre dette allerede fremgår af sammenhængen. Hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt honorar, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde oplyse om honorarets størrelse. Hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale, skal oplysningerne i 1. og 2. pkt. gives eller gøres tilgængelige, inden bstanden ydes.

Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, skal advokaten på klientens anmodning enten angive den måde, hvorpå honoraret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag.

Advokatnævnet lægger til grund, at det konkret fremgik af sammenhængen, hvad der var indholdet af advokatbistanden, og at salærets størrelse ikke var fastsat på forhånd. Det ses endvidere ikke godtgjort, at [klager] skulle have efterspurgt prisoplysninger i forbindelse med sagen.

[Advokat B] findes herefter ikke at have tilsidesat god advokatskik i relation til ordrebekræftelse og prisoplysning, hvorfor [advokat B] frifindes for denne del af klagen.

Direkte henvendelse

En advokat må som udgangspunkt ikke rette direkte henvendelse til en person, der er repræsenteret ved en anden advokat. Rette adressat for et betalingspåkrav er imidlertid debitor, hvorfor et sådant påkrav alene skal fremsendes til debitores advokat, hvis det utvetydigt fremgår, at advokaten har fuldmagt til at modtage påkravet.

Advokatnævnet lægger til grund, at [advokat A] havde meddelt [advokat B], at han repræsenterede [klager] i forbindelse med ankesagen, men det kan ikke lægges til grund, at

[advokat A] havde meddelt, at han derudover repræsenterede [klager]. [Advokat B] var derfor berettiget – og forpligtet – til at fremsende påkravsskrivelserne af 6. januar og 12. marts 2014 direkte til [klager].

[Advokat B] frifindes derfor for denne del af klagen.

Udlevering af sagsmateriale

En advokat, hvis klient ønsker at skifte advokat, har som udgangspunkt pligt til at udlevere sagens dokumenter til klienten. Dog har advokaten tilbageholdsret i sagens dokumenter til sikkerhed for et ubetalt salærkrav, hvis klienten ikke i den forbindelse lider retstab.

Advokatnævnet lægger til grund, at klagepunktet ikke vedrører spørgsmålet om, hvorvidt [advokat B] kunne udøve tilbageholdsret for et salærkrav, men spørgsmålet om, hvorvidt [advokat B] havde pligt til at sende sagen til [klager] ved dennes nye advokat, når [klager] i forvejen løbende var forsynet med kopier af sagsmaterialet.

Advokatnævnet finder ikke, at selve det forhold, at [advokat B] løbende havde tilsendt [klager] kopi af sagsakterne, kan berettige, at [advokat B], da han den 22. november 2014 blev bedt om at oversende sagens dokumenter til [klager]s nye advokat, undlod at udlevere akterne. Da Advokatnævnet imidlertid lægger til grund, at [advokat B] ikke var i besiddelse af sagens originale bilag, idet disse lå i ankesagen i landsretten, har [advokat B] ikke tilsidesat god advokatskik ved ikke at fremsende bilagene.

Advokatnævnet frifinder derfor [advokat B].

Salærklagen

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Det fremgår fakturaen af 6. januar 2014, at der er opkrævet 800 kr. ekskl. moms for porto og kopiering.

Udgifter til bl.a. kopiering og porto er omfattet af udgifter til almindeligt kontorhold, som en klient som udgangspunkt må kunne forvente, er indeholdt i advokatens salær. Det kan således ikke anses for rimeligt at opkræve udgifter til bl.a. kopiering og porto særskilt, medmindre sagens karakter gør det påkrævet at afholde ekstraordinære udgifter til disse poster.

Henset til oplysningerne omkring sagens karakter og udgifternes størrelse må udgifterne til porto og kopiering være omfattet af udgifter til almindeligt kontorhold, og det har derfor ikke været rimeligt at opkræve særskilt for disse poster. Advokatnævnet finder på denne baggrund, at denne del af det fakturerede skal bortfalde.

Advokatnævnet finder, at det ikke er godtgjort, at det samlede salær i øvrigt kan anses for urimeligt.

Advokatnævnet pålægger [advokat B] at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til [klager] under konkurs inden 4 uger. Ud over salæret skal [advokat B] betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente; det vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 7 % (dog 8 %, hvis advokaten har modtaget salæret efter 1. marts 2013). Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor [advokat B] modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor [advokat B] betaler beløbet tilbage.

Herefter bestemmes:

[Advokat B] frifindes.

[Advokat B]s salær på 48.800 kr. ekskl. moms nedsættes til 48.000 kr. ekskl. moms.

På nævnets vegne

Elisabeth Mejnertz